

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Ének a csatatéren.

— Karácsonyi legenda. —

A haremezőn közelget im' az éjjel...
A gyönyörűn szép, színes alkonyatban,
Az éji árnyak mintha hosszasabban
Birkoznának ma az alkonyi fényvel.
A menny sötétké, kárpitos tetője,
A seregektől nyüzsgő hőmezőkre
Mintha esodásan-közel lehajolna,
És minden esillag fénylőbben ragyogna!

— De ki ügyel itt most az égre?
Itt reggel óta széles, nagy vonalban
Folyik a hare ádázul, szakadatlan.
A hőmező hullámozik,
Beláthatatlan távolig.
Az ágyúszónak se hossza, se vége.
De hallga! — mintha pihenőre szállna.
Talán a bűvös alkonyattul:
A harei zaj is egyre halkul.
S im e váratlan némaságban,
A különös, sejtelmes félhomályban:
Énekszó hullong valahonnan.
Foszlányosan, félénken, szakgatottan.

Valami olyanféle dallam,
Mint falukon a kántálók dala.
(Ki nem hallotta valaha?)
Gyermekajkon angyali zsolttár!...
Ki tudja honnan száll, ki tudja?
Valamelyik közeli faluból tán...
— Minden esodának különös az útja. —
Óh, talán visszhang ez az égből,
Vagy tán — a katonák szívéből!!

S különös, hogy minden csapatba'
Előbb egy-két ember ha hallja
Az együgyű, halk éneket.
De aztán fölneszelnek egyre többen,
És aki hallja: áhítatra döbben,
S megállnak az öldöklő fegyverek.

De új parancs jön újabb támadásra.
— Szállj innen el, szelíd ének varázsa,
Imádságos emlékek dallama.
Megöl mindjárt a harei zaj,
A hangzavar, a vad zsvaj!
Újból ezernyi ágyú mennydörög...
Mintha a csatatér fölött
A poklok orgonája szólana!

De ámulatos esodaképpen:
A vad kaoszfölött a légben
A dal tovább zeng, egyre szebben,
Hatalmasabban, lelkesebben.
Mikéntha mennyei karok,
Ezernyi zengő angyalok
Folytatnák az iméni éneket.
Túlharsog a hareok zaján,
Túleseng az ágyúk robaján!
Úgy, hogy a szembenálló seregek
Megbabonázva, elbűvölten,
Erejétől lenyűgözöttek,
Gyökeretvert lábbal megállnak.
— Hiába minden, tehetetlen
Az ember az égiek ellen...
És vége szakad a esatának!

S íme, a esodálatos ének,
A gyilkos harei zaj elültén:
Szelíd dallammá halkul szintén.
Mintha megint gyermekek zengenének,
Valahol nagy-nagy messze, távol...
— S míg lassan nyugovóra tér a tábor:
Minden szív mélyén ott marad
A dalból egy meleg darab!

És ott lebeg az egész éjszakán át,
— Virrasztván a seregek álmát —
Győzelmesen s hűbben, mint valaha:
A bethlehemi angyalok dala!

Szabolcska Mihály.

Karácsonyi prédikáció.

dr. Baltazár Dezső püspöktől.

Alapige: Ésaías LXI. 1—4. verse.
„Fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak, elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást. Hogy hirdessek az Úr jókedvének esztendejét, megvizsgáljak minden gyászolót, hogy tegyek Sion gyászolóira ékességet a hamu helyett, örömmel kenetét a gyász helyett, dicsőségnek palástját a csüggedt lélek helyett, hogy igazság fáinak neveztesse nek, az Úr plántáinak az ő dicsőségére. És megépítik a régi romokat, az ősi pusztaságokat helyreállítják és a pusztaságokat megújítják“.

Hétszáz esztendővel Krisztus születése előtt nagy veszedelem sújtotta Izrael népét. Kelet felől Ázsia belsejéből hatalmas pogány nép tört elő a kisebb, de műveltebb nyugati államokra. Asszírria hódító hatalma egymás után vetette rájuk az ígát. Egész népek lettek földönfutó szegénnyé. A háború szörnyüisége megtörte a szívüket. Rabszíjra fűzött foglyok vonszolták magukkal idegen tájak felé a csüggeteg reményt. A letiport igazság haldokolt. Gyász sötételt az ősi pusztaság felett. Feldúlt városok romjain a kormot és a vért árvák és özvegyek könnye locsolgatta. „*Megsanyargatva kóborlók kezébe került*“ Izrael országa is. A testvér Judoországot is végig septe a pusztító áradat, el egész a szent városig, Jeruzsálemig. Ennek kőfalai előtt azonban összeomlott, mert lesújtott reá a seregek Úranak ereje.

Juda országában Ezekias király mellett Ésaías, a nagy próféta volt a lelki vezér Tiszta látásával, bizodalmaival, szilárd hitével ő tartotta fenn a királyban is, a népekben is a lelki erőt. Már hódolatra görnyedtek volna a büszke hódító előtt, már készültek begöngyölni a zászlót s összetördelni a kardjukat, már sírva számolgatták ki kincseikből, vereikből a prédára valót, már nyilni kezdtek a kapuk és Salamon méltóságos templomán megaláztatás szegényének előárnyéka ködlött, amikor Ésaías hitének jutalmára aláhajlított az Úr az eget és kegyelmével szabadulás sátorát vont a város felett.

Hogy milyen volt az a hit, melynek erejével fel tudta emelni a próféta a porba hullott népet s el tudta háritani országáról a pusztulást és gyalázatot, szent leckénk mutatja. Ez a hit nem

csak abban bízott, hogy az asszir ellenség nem tud a szentvároson diadalmat venni, hanem kiérezte a messze-jövendőtől a magasságos Isten kegyelmét, mellyel égi-szabadítót fog az elátkozott földre küldeni. Megváltót, aki királya lesz annak az „*új égnek és új földnek, melyben igazság lakozik*“, akit „*fölken az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjon s elküld, hogy bekösse a megtört szívűeket, hogy hirdessen a foglyoknak szabadulást és az Úr jókedvének esztendejét: megvizsgáljon minden gyászolót: hogy tegyen Sion gyászolóira ékességet a hamu helyett; örömmel kenetét a gyász, dicsőségnek palástját a csüggedt lélek helyett, hogy igazság fáinak neveztesse nek, az Úr plántáinak az ő dicsőségére. És megépítsék a régi romokat: az ősi pusztaságokat helyre állítsák és a városokat megújítsák*“.

Ami Izrael remélt, az nekünk valóság. Ama világ megváltó szent hajnalon: „*dicsőség lett a magasságos mennyekben Istennek, e földön béke és az emberekhez jóakarát*“. Ennek az áldott emlékezetét jöttünk össze nagy hálaadással megünnepelni mostan is. Megünnepelni a vágyakozásnak és buzgóságnak talán olyan fokával, aminőt ritkán szokott aluvásra kész lelkünk éjszakáján meghajnalodni. Hiszen amint Izrael olyan gyakran odahagyta a megváltás reményét, úgy annak valóságáról, áldásairól mi is gyakorta elfelejtkezünk. Mikor kielégítette a világ a választott népet, nem vágyakozott Isten után. *Megkövéredett a szívük, füleikkel nem hallottak és szemüket behunyták.* Az ostor költötte fel őket a bálvány elől; próbáltatások villama nyitotta meg a szemüket. A béke és jólét bűnösei elkergették a prófétákat, a csapások szerencsétlenei esengve hívogatták vissza.

Az idő óráján visszajárnak a történetek. Minket sem az angyal költöget a hit ébredésére, hanem a nyomorúság künje. Szorongattatás tartja nálunk is világosan az Isten kegyelmének emlékezetét. Épen most időszerű egy kis összehasonlítást tartani a felett, hogyan ünnepelték a jó napokban s hogyan ünneplik most a veszedelmek idején a világmegváltás szent karácsonyát az emberek? Mikor együtt voltak, szétvetette őket a harag s csak a vígasság hozta össze őket hiába-valóságra; most hogy egymástól elszakadtak, szeretet vágyában forranak össze s reménységük útja Isten kegyelmének zsámolyánál találkozik.

Csak Török-pezségöt ígyünk!

Akkor a harang hívó szava sem beszélt elég világosan, most az ágyúk dörgéséből is kihallik az Úr hívó szava. Akkor a templom sem volt alkalmas leróni az Isten iránti tartozást, most a sáncárkok fagyos rögein is jólesik imádságra roskasztani a térdeket. Akkor az egymás mellett dobogó szívek se tették kedvessé, vonzóvá és meleggé az otthont, most azzá tudja tenni egy távolból érkezett levél. Akkor egy egész élet áldott nyugodalma sem volt képes az Isten áldó kezéhez elvezetni; most oda világít a biztos fedezék egy lopott szempillantása is. Akkor az örömkért se nyílt hálára az ajkunk; most halát adunk, ha a bánat kisírására vannak könnyeink.

Csakugyan igaz, hogy „*félelemmel és rettegéssel kell véghez vinni a mi idvességünket*“. Meg kell törni a szívet, hogy befogadhassa Jézust, gyötörni a lelket, hogy a hit drága gyöngyével meggazdagodjék; ki kell szakítani a boldogságból a földet, hogy egész teljességgel beleférjen az istenországa. Íme a háborúságok boldogsága, a könnyhullatás áldása! Íme „*a nyomorúságos elvetett állapot*“, amivel Pál apostol dicsekedik, íme a szenvedés és kereszt, mellyel megdicsőül az Isten fia.

Keresztyén hívek! Sötét csapásként dül a földön a háború átka. Láncát szakított örület, önmagát szaggató dühöngés; magát temető halál, magát sirató gyász az egész világ. Ennek a Béliálnak a lelke nem lehet Istentől. És hogy Isten milyen irgalmassággal van az emberekhez, semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy ezt az önmagát teremtett átkot is javunkra tudja fordítani! A kockára vetett élet magát semminek látva, százszoros erővel fogózik Isten nagy neve kösziklájához s a veszedelmek zivatarában az egyedüli állandóságra, egyedüli bizonyosságra reá talál. Hiába vádolnak bennünket bűneink, hiába venének igazságosnak, ha kitöltetnék reánk azok büntetése, nem esünk kétségbe; mert aki érettünk jött, „*nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket megtérésre*“, nem elrontani, hanem megigazítani jött a töredezett nádszálat; nem eloltani, hanem éltetni jött a pislogó gyertyavilágot. Mikor Keresztelő János a halál szorongattatásai közül, a kétségbeesés siralomházából kiüzeni Jézushoz a kérdést: „*te vagy-e az, aki eljövendő,*

vagy mást várjunk“, ezt üzeni vissza neki: „*Menjetelek el és jelentsétek Jánosnak, amiket halottok és láttok: a vakok látnak és a sánták járnak; a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak; a halottak feltámadnak és a szegényeknek az evangélium predikáltatik*“.

Íme a teljesült kegyelem fénye, épen úgy, mint ahogy Ésaiás próféciás lelke előre vetette a jövő ködfátyolán! A történetek ismétlődnek. Észak-kelet felől veszedelem környékezi a magyar Siont. Pusztulás zivatarára zúg, tüze lobog palánk-jaink körül. — Győzelmi zászló, diadalmas fegyver a fénye; koldúshot, mankó és fejfa az árnyéka a világ fordulás emez idejének. De legsügarzóbb fénye a hit, mely nem fél, *ha a föld megrendülne is*; legötétebb árnyéka a kishitőség, amely támaszpontját sem a földön, sem az égen nem találja meg. Pedig itt van a földön a fundamentom: nemzeti küldetésünk szent ereje s fennt az égen a reánk mosolygó kegyelem.

E két erőre támasztott reménnyel hirdesse megváltó Jézusunk a szegényeknek az örömet, hogy az igazság győzelmében meg fognak gazdagodni; hirdesse az Úr jókedvének esztendejét a megtört szívűeknek boldogságuk feltámadásában; a gyászolóknak a sírok tavaszában. Az igazság fáról, az Úr plántáiról lesodorhatja a tél viharja a leveleket; de az új kikelettel jönni fog az új virág, az új nyárral új gyümölcs. Mert ígéretünk van s van igazságos és hatalmas Istenünk, aki megállja az ígéretet. Ígéretünk van, hogy „*nem lesz elhagyottá az igaz*“, ígéretünk, hogy „*akik az Úrban bíznak, erejük megújul*“. S mi bízunk az Úrban.

Az új erő benépesíti az ősi pusztaságokat; megépíti a régi romokat, megújítja a puszta városokat. A vakok látni fogják, hogy van igazság s annak öre az Isten; a sánták egyenes tartással fognak menni a kereszt alatt a Golgotára s onnan a megdicsőülés magaslatába; a poklosokon dicsőség ruhája fog ékeskedni szenvedés által tisztult megtéréstől; a siketek hallani fogják és hirdetni is az új ég és új föld himnuszát s a szegények megteljesednek az evangélium gazdagságával e földön hegyeket mozgó hitre, az égből a Krisztuséval egyenlő osztályos dicsőségre. Ámen.

KÉSZÍT:

minden a fényképeszeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképeszeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig *

Új föld és új ég.

A politikai lapok egybehangzó hiráda szerint, a hadakozó ellenfelek kijelentették, hogy addig nem teszik le a fegyvert, míg érdekeiket nem biztosították. Ez az érdekbiztosítás pedig körülbelül új térképezést jelent a földrajz terén. A nemzetek politikai, társadalmi és közgazdasági súlya nagy eltolódásokat fog mutatni. Új elhelyezkedések készülnek.

A tudományok terén is lesz bizonyára egy új térkép-készítés. Az agyvelőkben is, a szívekben is.

Nekünk, kik a krisztusi igazságok letéteményesei vagyunk, most méginkább figyelniünk kell ama régi intelmre, mely a filadelfiai gyülekezethez szólt: „Tartsd meg, ami rád bízott, hogy senki el ne vegye koronádat!”

Nagy gondolatok és nagy érzések alakulnak s szinte már életre törnek. „Forr a világ, forr, miként a tenger”. Nem árt bizony, ha jómagunk is a jövő vetéseihez készíttetjük az ugart, annál inkább, mert ime elkészült már ehez az ugarláshoz nagyszerű új gépezetünk, a debreceni egyetem, — a nekünk annyira óhajtott és remélt tiszta keresztyén és magyar hazafias tudomány-központ.

Bármennyire hízogó is rám nézve a dr. Ferenczy Gyula elismerése, — biz én nem vagyok se próféta, se próféta fia, csak egyszerű keresője az életigazságoknak s az én lelkem is úgy van ezzel a fenséges égi kincsel, mint a néhai jó öreg Szokratesz volt: a bürök pohár előtt is, biztos szökés helyett, csak az igazság szavát hallatta s ez a hang, minden hanggal szemben süketté tette. Úgy gondolom, hogy az embernek nem lehet nagyobb érdeke, mint az életigazságok áramlatára bizni magát s oda vezetni másokat is. Főként pedig, kiket embertársaik bizalma vezetőül jelölt. Én hát föltettem magamban, hogy sohasem keresem a magam igazát, hanem az élet igazságát, amely életre vihet engem is, de a magam igaza vesztésre lehet s azoknak is, kik utánam jönnek.

Erre a szent munkára hívok fel mindenkit, akiben mozdul a lélek. Ferenczy Gyulát főként, ki a jövő papi-

nemzedék előtt tűzoszlopként áll, istenországának kanaán-
noján.

Szükséges eloszlátunk némi ködöt, mely a Biblia-magyarázat során elterült.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy amiket írtam a háború és bibliamagyarázat egymáshoz való viszonyáról, mindazok tisztán elvi vélemények s a mai viszonyokra csak annyiban tartoznak, amennyiben ma háború van. Az én lelkem szerint is ma, minden magyar erőt, tekintet nélkül minden tekinthetőkre, a leghatékonyabb módon munkába kell állítanunk, hazánk, egyházunk megtartására. Minden testi, lelki és erkölcsi erőt oda, ahol helye van és a kívánatos összeredményre legjobb hatással működhetik. Erre ösztönöz az életben maradhatás nyers ösztöne ma. És ezt én is Isten törvényének látom. De azt is látom, miféle gonosz erők támasztották fel, jödn és időkön át, a pusztító háborúkat, ezt a ma is. Az én lelkem nem állapodik meg a trónörökös-pár korporsójánál, — még annál a Brüsszelben talált titkos egyezségnél sem, mely szerint már 1906-ban meg lett állapítva Anglia, Franciaország, Oroszország közt, Belgiumon át a Németország ellen vonulás. Én megyek elébb, egészen a bennünk működő nyers állati ösztönökig és úgy találok, hogy ezeknek az állati önző ösztönöknek, nemes ható erőkké fejlesztésére, egyedüli isteni erő a Biblia, főként annak újtestamentomi része. Hol is találhatnánk ma, emberi jellegünk fennmaradásához biztató reménységet, ha az evangéliumot is, a háborúk igazolásához aljasitanánk!? Olvasmányaimban, — az emberi tudás és tudhatás sokféle ágbogaiban tiszta eligazodást keresve, — aztán utazásaimban az embert alkotásaiban, szokásaiban megfigyelve, arra a szilárd meggyőződésre jutottam, hogy annyi sok kiváló alkotólélek között, kiket a történet vezérszemlekként tisztel és ajánl, egyetlenegy sincs, még csak közelében sem a Jézusnak. Valóban, az ő neve: *csodálatos*. Ő nem tanítómester, Ő az emberi élet mintája, sőt Ő az emberi élet maga. Őt megérteni annyi, mint az emberi életet megérteni: életmozgásában, földadatában, eszközeiben, céljában, fenségében. S hogy az

KRAUSZ GYULA

∴ KÉZIMUNKA-ÜZLETE ∴
DEBRECEN,
KOSSUTH-UTCZA 3. SZ.

Nagy választékban kaphatók:

Selymek és
Pamutok
Északi szövetek
Netz-kanavák
Filé
Madeira vásznak
Kongrék
Szultán-szövetek
Aida

Torlónia
Kelim
Futók
Miliók
Tálczakendők
Asztal- és ágy-
terítők
Függönyök
Smyrnák

— Montirozások és himzések —
a legjutányosabb árban készíttetnek.

ember, még a keresztyén ember is, annyira vad és nyers, indulataiban, akaratában, eszközeiben, ez nem azt teszi, hogy a krisztianizmusnak nincs elegendő hatása, hanem azt teszi, hogy a Krisztus él mibennünk és ker. nevelésünk csupán külső, gépies emlékezés. S bárminő tömeg ez az emlékezés, — amit mi tudományunk nevezünk — lelki erőnk fejletlenül, nyers állapotban maradnak. Az anyagi dolgok között tájékozódunk, az anyagi hatásokat tágasabb körökben látjuk, ránk vonatkozó ugynevezett előnyeiket igyekszünk felhasználni, ámbar nem mindig hasznunkra azokat sem; de már a szellemi kapcsolatok, annál inkább az erkölcsieket, nem méltatjuk kellő figyelemre. Új térképezésnek kell következni, a szellemi és erkölcsi élet égrajzában is. És ez új térképezésnél, főként az erkölcsieket illetőleg, ránk, keresztyén lelkészekre vár az első föladat.

Az én lelkem látja az elválasztó mesgyét az ó- és újszövetség között. Nem keresem most az időpontot és azt az indokot, midőn az ó- és újszövetség egyenlő tekintélyt nyert, az egyház életére, a keresztyének életének irányítására, de azt tisztán látom, hogy a krisztianizmus az istenországa maga, a törvényvallása pedig az a Jákóblajtorja, melyre addig volt szükség, míg Istenországot le nem hozta e földre az Úr. Én dogmatizálok, mert mindig a világosságot szerettem, de aki a Bibliát olvasgatja, lehetetlen be nem látja, hogy úgy a Jézus, mint tanítványai, — akiknek t. i. írásai maradtak ránk, — tisztán és világosan kifejezik a két szövetség közt levő különbséget, az evangéliumnak nemcsak fölényét, hanem egymagában elegendő voltát. Az evangélium szelleme e tekintetben annyira világos, hogy minden bizonyítást fölöslegessé tesz. Legyen szabad mégis csak egy pár figyelmesztetésre mutatnom. „A törvény és próféták Jánosig terjednek, attól fogva istenországa hirdették. — Jánosnál nincs nagyobb próféta az asszonytól születettek között, de aki istenországaiban a legkisebb, nagyobb önála. — Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek, én pedig ezt mondom néktek.“ — Ezeket Jézus maga mondta. De mennyit mondott még ilyeneket! Az apos-

tolok írása, főként a Pálé. telve van azon figyelmeztetéssel hogy az óég bezáródott és kinyílt az újég. „A törvény Krisztusra vezérlő mester. — Vége a törvénynek Krisztussal, hogy azok nyerjenek igazságot, akik hisznek.“ — E két idézet is tengelye a Pál gondolkodásának, ama lélek által, ki őt újjá szülte. Nem azt mondom én, hogy a „viztől és lélektől“ keresztséget nyert lelkekre nézve teljesen haszontalan az ószövetség ismerete, tanulmányozása. Azt mondom én is Pál apostollal, hogy a törvény Krisztusra vezérlő mester. Az ószövetség átvezeti lelkünket, az erkölcsi élet gyermekkorától, az ingadozások és bizonytalanságok, — a próbálkozások és bukdácsolások, — a vágyak és bűnhödések „tágas mezején“ keresztül-kasul, a keskeny biztos útra, lelki életünk biztos alkotó erejéig. De akik kezöket az ekeszarvára vetették s a hátuk mögött lévőkre néznek, nem méltók istenországra. Mi nem vagyunk a törvény alatt, mi a kegyelem alatt vagyunk. A törvény különben is egyedül a tizparancsolat. A többi pedig, a zsidó teokrácia dogmája. Az isteni törvény simítgatása emberi vágyakhoz ahelyett, hogy az emberi vágyakat idomították volna az isteni akarathoz. A keresztyénség is így van a krisztusi törvénnyel. Ez a bűn. Ennek nyomában jár a bűnhödés, egyesek után is, nemzetek után is. Ezek a törvénymagyarázatok hozták mindig az átkot, nyomort, melyre mutat kétségenkívül Krisztus is ama megrázó figyelmeztetéssel: „eljő az idő, midőn megöldösnek titeket, azon föltevésben, hogy istentiszteletet végeznek. Mert nem ismerik sem az Atyát, sem engem.“

Az ótestamentum tanulmányozását én nem kicsinyelem. Sőt fontosnak tartom az evangéliumok abszolút értékének megállapítása szempontjából. De össze kell kötni az ősi népek történetének tanulmányozásával. Végtelen érdekes és megelevenítő a legrégebbi múltak feli támasztása, az ásatások nyomán. Micsoda lépesők e régi romok, omladékok, téglá- és eserép-könyvtárak, a krisztianizmus fenséges épületébe!

Mikor dr. Ferenczy Gyula elfoglalta tanári katedráját Debrecenben, akkor tartott egy székfoglalót a Szu-

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. oooo

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

mir és Akkád népről, az ásatások és kutatások alapján, mely az én figyelmemet nagyon lekötötte és ebből folyólag is, felhasználtam minden kínálkozó alkalmat, hogy keressem az embert a maga műveiben. A mi irodalmunkban is vannak már idevonatkozó nagyon értékes munkák, főként a tudományos Akadémia és Természettudományi Társulat könyvkiadványai között. Azért vágytam nagyon mindig az utazásra is, hogy lássak. Istennek legyen hála, hogy láthattam beszédes néma dokumentumait a Ferenczy Gyula felolvasásának, a berlini, párisi és főként a londoni múzeumokban. És éppen a londoni múzeumból kijövet voltam tanúi annak a nagyszabású utcai ünnepélynek, mely mellett sétakocsizást tettek az angol és francia világhatalom képviselői. Meg is jegyeztem rögtön a nagy tarkaságra: — vajjon, lényegében mi különbség van a múzeumban látott néprajzi tarkaságok, — kezdetlegestől egész a mai napig kigondolt és megcsinált politikai és vallási látványosságok között és az angol-francia barátkozás esalóka gyerekeskedése között?! Vajjon mit gondolt az a két államfő, midőn egymás mellett ülve, igazán mesebeli aranyhintón, áttekintették a beláthatatlan riadó életmozgást? Nem tűnt-e fel már akkor lelkök előtt, hogy aranyhintójok nyomában a csatamezők lövészárkainak végtelen sora húzódik, amelyen lovagol utánuk „a sárga lovon ülő?!“ Nem reszketett-e át agyidegeiken, az üdvriadalmak kellemes bizsergésén keresztül, a hullák százezreinek némasága, a sebesültek millióinak sóhaja, özvegyek és árvák siralma és fekete átka! Hát hiszen, ezek az urak, csak kellemes izgalmat csinálnak maguknak, akár egy nagy ünnepséggel, akár egy világtemetővel, — szóval: én kerestem az élet okát is, a pusztulás okát is, ezek igazolását is s amiket láttam lelkemmel, azokat tartom a látniakaró lelkek elé is, mindig azon föltétellel, hogy lehet az én látószögem is hibás, hiányos és akkor a legjobbat teszi velem, aki a hibás beállítást visszaigazítja. „Mert ha a benned levő világosság homályosság: milyen lesz a homály körüldet?“

Oda kell tehát törekednünk, hogy lelkünk fény-szórója, az evangéliumból nyerje indító áramait s mindig tisztá fénnyben látják a dolgokat és hatásokat.

Jellemző mindenesetre ránk, magyar reformátusokra, hogy a mi lelkünk mintegy mélyen át van itatva az ótestamentom szellemével. Többben megpróbálták e jelenség megfejtését, a magyar nép sok háborúival, nyomorúságaival, midőn önkénytelenül is társat talált a zsidó nép üldözéseiben, de egyúttal reményeiben, vígasztalásaiban, kitűrésében. Annyi tény, hogy az ótestamentom komor hangulata, megfogta a magyar kálvinista lelkeket s a krisztianizmus napvilága nem egykönnyen tör át rajta. Nem tartom szerencsésnek, általában a keresztyén erkölcsre, akár ránk magyarokra vonatkozólag. Az ótestamentom világnézete a kizárólagosság, erkölcsi kevélység, egész a kegyetlen szívtelenségig menő ridegség, — mind a szent Jehova nevében. E vallásos világnézet közös az akkori keleti népekével. Fénye, árnya egyaránt. Egyik részben magas és örök-érvényű erkölcsi elvek, másik részben a változó, hullámzó napi politikához, vagy társadalmi szokásokhoz alkalmazkodó. De mindig teokratikus, mint minden hódításra, hatalomra, kizárólagosságra alapozott nép vallása. Isten nevében, megbízásából akar uralkodni, — mindig uralkodni s az isteni akarat bélyegével erősíti a maga szándékait. Mennyire más a krisztianizmus! Minden tekintetben más. Sok tekintetben ellentét. „Én pedig azt mondom néktek!“ — mintegy tilalomfa a határmesgyén. Tisztelettel ajánlom szíves figyelmébe e tilalomfát, a háborús prédikációk íróinak. Csak nézzük azt a háborús kötetet, első átfutásra is feltűnik, hogy az írók gondolat- és érzésvilágát mennyire az ótestamentum uralja. 26 beszéd közül 17-nek (mert a 2-ik számúnak textusa is csak idézet Joel prófétából) alap gondolata az ótestamentomból van véve. A háború igazolására lévén szükség, e célra az ótestamentomból pompás textusok állanak rendelkezésre. Ferenczy Gyula is ezzel akarná igazolni a maga igazságát. Annyi tény, hogy az ótestamentomnak

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, a városháza sarkán

Ajánlja eredeti friedlandi „Premier“, valamint „Meteor“ jegyű folytenégő kályháit. A legkitünőbb szabályozás, egyenletes hőfejlesztés. Óriási fűtőanyag megtakarítás. Bármely tüzelőanyaggal fűthető. Olcsó előnyös árak!

még profétai részei is telve vannak hadiparancsokkal. De én ezt is összeférhetetlennek tartom a krisztianizmussal. Azok a tömeggyilkosságok, melyek még az állatokat sem vették ki a pusztítás alól, helyt találhatnak az akkori idők hadi szokásain, de ugyan hogy találhatnak helyt a krisztianizmus lelkiismeretén? Hej, be fenségesen mutat rá Jézus, a gyilkosság gyökerére, eme figyelmeztetésben: „Hallottátok, hogy megmondatoit a régieknek: ne ölj! Én pedig ezt mondom néktek, hogy aki... már csak gyilkos érzést, gonosz érzést táplál szívében, már öl...” És ha ezt nem tudta vagy bármely okból felfüggesztette ennek tudását az a 26 német szuperintendens-aki császártól engedélyt kért a papok fegyveres szolgálatához, ezekben a rendkívüli időkben, mily igaz krisztusi lélekkel izente nekik a császár: „Tekintettel arra a nagy és fontos munkára, amely a lelkészekre, a katonák, sebesültek között, valamint a harcúteremen eleset, tek és küzdők családjai körében vár, a lelkészeknek a fegyveres szolgálatot *nem engedélyezheti*”... Mint ahogy a mester üzent a keresztlőnek: „mondjátok meg Jánosnak, — a vakok látnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangélium predikálják. És boldog, aki énbennem meg nem botránkozik”.

Mondottam, hogy az ó-testamentumnak meg van kiváló becsese és értéke, reánk, keresztyénekre is. A tizparancsolat örök igazság. Az ekörül folyó mózesi és profétai magyarázatok, utasítások, nemcsak a zsidó népre, de általános emberi szempontból is, hasznosak a tanulmányozásra. Mint igen sok szép dolog van a régi népek vallásos elveiben. Az asszír, babilóni, egyiptomi, hindu, vagy még elébb a sumir- és akkád népek vallásos szokásai, törvényei, imái, énekei között, teljesen egyenrangúakat találunk az ó-testamentommal. Az örökkévalóság napjának fénysugarai azok is, — de csak sugarak. Az evangélium az örökkévalóság napja, teljes fényvel, teljes meleggel. A mi életünk itt nyer igaz tartalmat. És nemcsak Kálvin, avagy Luther, hanem az apostolok is, a Krisztushoz vezetnek. Ezek mind szolgálk s szolgálatuk akkor legbecsesebb, ha a Krisztushoz vezetnek. Mi is

csak szolgálk vagyunk s szolgálatunk a Krisztushoz vezetés. Minden papi gondunk, minden pásztorkodásunk értéke és haszna: a Krisztushoz vezetés. Főként predikálásunk célja nem lehet más. És ebben vétkezünk nagyon sokat a ráncbizottak ellen. Tessék csak ebből a szempontból megvizsgálni azokat a háborus predikációkat. Micsoda textusokat és mi módon tárgyalnak? Szeretném, ha ilyenféle predikáció-íróink elolvasnák az amerikai Channingnek, a háborúról írt predikációját és a többi predikációját is, abból és azokból meg lehetne tanulni az istenige igazságát és hatalmát, sokkalinkább, mint sok alkalmi kötetekből. Nem a magunk dolgainak lekicsinylése ez: a háborus kötetben is van értékes dolgozat, de általában hangulatok és többé-kevésbé szép mondatok tárháza és annak a bibliai farizeusoknak felsóhajtása: „Isten! hálákat adok, hogy nem vagyok olyan, mint más emberek. — vagy mint eme publikánus is!”

Új térképezés készül a lövészárkokban. Az új föld mellett valami új ég is készül. Ránk ez az új ég tartozik első sorban. Sokan kezdik már ezt emlegetni, olyan helyen is, hol eddig csak az anyag, a munició volt a fő. A német császár jó helyen keresi az igazi férfiakat: — meglátja tisztán, minő tápláléktól fejlődik, erősödik az alkotó, teremtő lélek.

Andrássy Kálmán.

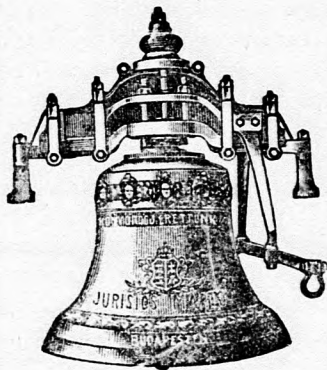
A garbólczi zugba.

A takarékoságáról öökké híres Zsedényi Ede 1874-ben, mielőtt Emsbe utazott volna, meglátogatta Deák Ferencet s tudva, hogy hölgyek is vannak a háznál, frakkot öltött.

— Valóban jól esik, mondá az öreg úr, ilyen régi ismerőssel annyi idő után újra találkozni!

— Bizony Feri bácsi, felelte Zsedényi, mi már jó régi ismerősök vagyunk.

— Nem rólad van ám szó, folytatta az öreg úr mosolyogva, hanem erről a frakkról, melyet először 30 évvel ezelőtt mutatták be az udvarnál.

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején ő felsége a király által 2 aranykereszttel lett kitüntetve

Mesekönnyű irítás, nem rezgetti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kieserését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. **** Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

Eengedjen meg kedves kollégám ott a garbólei zugba, hogy nekem is a pennám-hegyére jött ez az anekdóttá, személyét csak sejtve ismerősnek, de írásait ismerősnek véltem. Illetve az anekdotáit. És már itt mivelénk a Bükk alján az a fura szokás kapott lábra, hogy ha az ember nem vigyáz, könnyen folytatják az anekdotáit s ha egy elkezd: a másik bizony másat mond rá. Most, hogy a háború elsodorta mellőlem — ide plántáltatva az Úr Istentől a sváb és oláh testvérek közzé — egyetlen szomszéd kollégámat: nincs akivel *veszekedjek* vagy szót váltsak, pedig hát igaz magyar kálvinista papból a disputálási vágy (csak falusi papokat értek) kitör és . . . és; ha mást nem kap, papirkosárba kívánczik.

Azzal a Rákosi-féle ideálisan szentimentális Simándy és a megdöbbenésig utilitáriusan practicus Puskással elülhetünk. Elhalványodtak azok, amióta a kálvinista Móricz Zsiga egy pár zaftos paládi kiszólás gárninugja mellett, a „Nyugat” óriásainak transzir asztalán bemutatott bennünket, mint új stichblatjait ez irodalom klaszszikus faló gourmaandjainak.

Pedig látja kedves kollegám, kár ezért a fiatal tehetséges írónkért, hogy minket kálvinista papokat olyan Gorkij-féle szemszögletből néz, mert tán kollégám is, én is, nem csak azt a polcot nézzük, ahol a pálinkás üveg van, hanem még az ő tárcáit is elolvassuk. Igaz, hogy egy és más rólunk írott dolgai olvasása után antidótumként szinte jólesik belekukantani a Baksay „Gyalogösvényébe” vagy „Szederindáiba”.

Ecce szederinda! most jut eszembe, megsugom kollegáimnak in camera charitatis, ezt a megtörtént dolgot.

Hogy miniszttertől, tanfelügyelőtől, esperestől megkaptuk a felhívást a szederlevél gyűjtésre, a gyermekek (csak úgy csengnek-lengnek az iskolában) mellett a templomjáró öregasszonyokat is megszólítám az officinális cserje leveleinek a gyűjtésére.

Nos és a napokban beállita hozzám egyik legbuzgóbb templomlátogató öregasszonyom s hoz egy csomó száritott levelet, hogy küldjem ezt el a katonáknak.

De hisz ez nem szeder levél!

Persze, hogy nem, hanem cinadó fű.

De ez a cinadó (vére hulló fecskéfű, latin nevét elfelejtettem) méreg és csak fogfájás ellen használják a párlatát! Hát épen azért hoztam, hogy erre nem gondoltak, pedig hány szegény katonának megfájul ott a foga. Ez van a kertembe, szederlevél szedni pedig már nem tudok menni az árokpartra.

Megköszöntem, eltettem (pedig a kertem kerítése mellett kaszálni lehetne, annyi van) majd a télen visszaadom néki, mert tudom, hogy eljön fogfájás ellen orvosságot kérni.

„Sic mundus (et pastor) se expediet”.

Azonban egész jó lélekkel énekeltük a reggeli

templom alkalmával a 226-ik dícséretet: „Óh Isten, látod jól stb”.

— Mert mi is imádkozunk itt a hadbavonultakért s a diadalomért. Csakhogy tekintettel a mostani marcialis törvényekre, én úgy félek a pegazusokat igába fogni s csakúgy prózában ballagva megyünk az Úr elé.

Mert hiszen épen a falumban történt meg abban az időben, amit Jókai így datál: annó eins, zwei stb., hogy a currens vivését épen egy jó gazdának osztották ki.

Ez befog négy ökröt, ő vezeti, a felesége a szekér mellől hajtja, a currens a kalapja mellé odadugva.

— Hova megy bátya?

— Hát nem látod, hogy currenst viszek?

— Miért nem ül fel akkor?

— Mert azt vélem, hogy így ballagva magam biztosabban átadom.

Így beszélnek az öregek, a fiatalabbnak el kell hinni. Én már csak az öreg Szikszayból imádkozom.

Hallgassa meg az Isten s adjon mi nekünk békeséget.

Bükkalyi.

„Reklám hazafiság.”

— Levél a szerkesztőhöz. —

Nagytiszteletű szerkesztő Úr!

Nincs módomban a „Debreceni Prot. Lap”-on és a „Lelkészegyesület” kívül más egyházi lapot olvasni s így csak a Nagytiszteletű úr soraiából van tudomásom arról a lekicsinylő, sőt lesújtó kritikáról, mely bizonyos körökben az önként bevonult debreceni theologusok példaképül álló tettét kísérte. Azonban amennyit a nt, úr soraiából meglehet tudni, annyi is bőven elég arra, hogy méltó felháborodást keltsen minden magyar ember lelkében, akinek szeméit nem fátyolozták be szürke napokban az emberi kötelességekről alkotott szürke teoriák, miket bibliai selyemszalakra közönséges, sőt gyarló emberi bölcsesség szakadékony fonalából szőtt a fennhéjázó okoskodás; akiknek hazafias érzületét nem zavarta meg az elpuhultságot hősiességgé kendőző, a gyávaságot erénnyé magasztosító farizeisztikus írásmagyarázat s vérüket nem higitotta fel e szenvedés, mely a tétlenséget burkoló álkegyesség sűrűn összevont köpenyegéből csak bizonytalanul révedező szemeket és összekulcsolt kezeket enged látni és a keresztényiséget, melynek nemcsak építésére, hanem védelmére is hivatott, a maga testi épségének oltalmára tolja biztos bástyaként előtérbe.

A rosszhiszeműségnek, a káros írásmagyarázatnak s a bibliából mértékletlenül és észszerütlenül táplálkozó káros szentimentalizmusnak olyan megnyilatkozása ez a kritika, amely nem méltó arra, hogy vele ellenvitába bocsátkozzunk. A legmagasabb eszmény, a legszentebb cél és legnagyobb áldozat erkölcsi magasztalásról az igazság souverain fölényével egyszerűen lesújtani: ez az a bánásmód, mit megérdemel s ebből a szempontból szinte túlconilicansnak kell mondanunk a hangot, amelyet nagytiszteletű úr a szemforgató bírálókkal szemben hasz-

nál. Lám ők nem ilyen kiméletesek! Mert ha azok volnának, az udvariasság legelemibb követelményeinek szem előtt tartása elég lett volna, hogy a józan mérséklet korlátai közt tartsa őket, mely esetben nem merészkednek a „reklám hazafiság“-nak még az intelligencia legalacsonyabb fokán álló férfira nézve is büntő és megszégyenítő vádját azoknak szemébe vágni, akiket csak hódolat illet meg cselekedetükért és nem bírálat, annál kevésbbé rosszindulatú bírálat.

Kicsoda az a szerencsés halandó Erdélyben, akinek megadatott a szívekbe és vesékbe látás isteni képessége? Álljon elő, ne rejtse véka alá ezt a képességet! Hiszen ha valaha, úgy most mérhetetlen hasznára tud lenni az emberiségnek s örök hála kötelezi azt, kitárván előtte a lelkét mindazoknak s így az utókor ítélőszéke elé állítván mindazokat, akik ezt a mostani szörnyű világháborút földidéztek. Az oknyomozó történetírók pedig a történetírás géniuszát fogják benne időtlen-időig ünnepelni, mert egyszersmindenkorra megmenti őket a sötétben való tapogatózástól, melynél jobbat eddig nem tehettek.

De csak akkor álljon elő, ha valóban bír ezzel a képességgel! Mert egyes-egyedül csak ez jogosít föl olyan ítéletre, melynek alapját a szív és lélek legmélyén rejlő érzelmek és gondolat ismerete képezi.

Úgy sejtjük azonban, hogy ez a halandó még nem született meg Erdélyben s ha megszületett volna is, nem annak a személyében kell tisztelnünk, aki a reklámhazafiság vádját azokra a testben-lélekben kiváló ifjakra kajánul rákente.

Mert ugyan, hogy birna azzal a csudaképességgel az, aki egyetlen egy kifejezése révén oly százalmasan gyöngé psychologusnak bizonyul? Reklám hazafiság! Nemde itt a hangsúly a reklámon van? És ugyan van-e ép ítéletű ember, aki föltenné csak egy pillanatra is, hogy ifjak, akik úgyszólván túlestek a diplomaszerezés fáradaimain és gondjain; ifjak, akik előtt már-már ölelésre készsége bontotta ki szárnyait a sokatígérő jövő; ifjak, akik közül nem egy lélekben már eljegyzett menyasszonyát hagyta itt s lélekben nem egy látta már magát az apostoli hivatás legfelségesebb magaslatait járva; ifjak, akiknek élete a törvény áttörhetetlen bástyáinak oltalma alatt a legteljesebb biztonságban volt: ilyen ifjak kardot kötnek pusztá hiúságból, alacsony reklámhajhászásból?! Hiszen ha azzal a biztos tudattal volna be, hogy sohasem jutnak el a harc téréig, még akkor is van vállalkozásukban annyi önfeláldozás, amennyi elég arra, hogy a hiúság kárhóztatását kiengeztelje. De mily magasan állanak minden kárhóztatás fölött akkor, amikor szinte követelik, hogy a harc térére küldjék őket s csak a viadal biztos kilátásba helyezése mellett állanak zászló alá!

Reklám hazafiság! Tehát nem annyira bibliai szempontból ítéljük el az erdélyiek a debreceni theológus ifjak lépését, mint inkább a motívumok mérlegelése: helyesebben rosszindulatú gyanúsítás alapján. Így kell lenni, mert csakis ez magyarázza meg azt, hogy képesek magukra venni a tudatos rágalmozás bűnének a rágalmozottak s azok védői részéről jogosult odiumát, holott a bibliából módjukban állott volna az ő magyarázatuk szerint a legmesszebbmenő kárhóztatás is. Úgy látszik azonban, félnek a kétélű fegyvert teljes erőből forgatni, nehogy bennük is kárt tegyen. Tehát tisztelget adóznának a mi ifjaink hazafiságának, ha az nem volna — szerintük — reklámizű.

Am ha így áll a dolog, akkor ifjaink már igazolva vannak: legalább Isten előtt és mi előttünk, akiknek mégis, csak több alkalmuk nyílt lelki világuk tanulmányozására. Mi ismerjük őket s tudjuk, hogy magasztos érzés szent cél és nemes elhatározás a rugói cselekedetüknek. Ha nem így láttuk volna, ha nem volnánk mi is mindannyiain áthatva lépésüknek épp oly fontosságától, mint nagyszerűségétől, úgy bizonyára igyekeztünk volna őket végkép kiábrándítani pillanatnyi mámorukból. Mert az ugyan megtörténhetik, hogy az ifjakat elragadja a dicsőségvágy, de hogy szülők odadobják gyermekeiket áldozatul pusztá hiúságból: ezt még a rosszindulat is csak a legleplezetlenebb vakmerőséggel egyesülve teheti föl. Tehát vagy örületté fokozódott hiúságunk, hogy engedjük fiainkat, testvéreinket pusztá reklámból ostoba shrapnelliszilánkok martalékává lenni, vagy az erdélyi bírálgatók szemét borította homályba a tehetetlen irigység. Minthogy az előbbi lélektani valószínűtlenség, az utóbbinak kell állani s ez az, amivel az erdélyieknek sohasem lesz okuk dicsekedni.

Egyébiránt inkább reklámból, mint sehogysem! Bizonyára boldog volna Kitchener, ha a footballozó angol daliákat hiúságuknál fogva tudná az önkéntes jelentkezésre bírni. De úgy látszik, a halálra eltökélni magunkat még hiúságból sem könnyű dolog. Szent hiúság pedig az, mely a haza védelmében akar kitűnni mások felett!

Azért hát le a kalappal, erdélyiek s amit a mi fiaink megcsináltak hiúságból, csináljátok meg azt ti önzetlenségből! Mi nem fogjuk sem irigyelni, sem elvitatni próbálni az érdem- és érték magasabb fokát, mert szem előtt tartjuk, hogy: „A haza minden előtt!”

Varga Jenő,
méhteleki lelkész.

IRODALOM.

Karácsonyi áhítat. (Református katonáknak.) „Aranyam és ezüstöm nincsen nekem“. „Amim pedig van, azt adom nektek“. „A lelket, amit az Úrtól vettem“. Debrecen, 1914 december 14. Dr. Baltazár Dezső ref. püspök. Valóban kedves gondolat volt e nagynevű püspökünkötől, hogy ilyen formában megjelenik szerte az országban a református katonák közt és szól hozzájuk vigasztalólag. A kis füzetben egy előima, egy predikáció (Ézs. LXI: 1—4. v.) egy utóima van, aztán az úri ima és megáldás.

Megjelentek a Bathó János Katonanótái. Amint előző számainkban jeleztük, a karácsonyi ünnepekre már megjelent az a csinos kis nótás könyv, amit Bathó János, a sárospataki református főiskola messze földön ismert kitűnő zenetanára állította össze, részint s nagyrészt saját szerzeményű katonai és harci dalaiból, részint a már korábban elterjedt s a katonák nótás ajkain már régebben zengő szép háborús dalokból. Melegen ajánljuk nemcsak a dalkedvelők figyelmébe, de minden lelkes honfi és honleány jóakarataiba a kis nótás-könyvet. Ára 50 fillér. Megrendelhető a „Debreceni Protestáns Lap“ szerkesztésében, valamint a Sárospataki Főiskola és Fischer Lajos könyvkereskedésében.

Az Igehirdető januáriusi számának (ára 1 K 20 f) tartalma: Lukácsy Imre dunavecsei ref lelkész: Az Úr-

nak orcája velünk jár-e? (Újévi, háborús időben). — Rédei Károly nagykirályi ev. lelkész: Mária éneke (Újévi, háborús időben). — Takács Sándor mándi ref. lelkész: A hét peeséttel lezárt könyv (Újévi, háborús időben). — Kiss Samu nagybarátfalui ev. lelkész: Jézus legyen jelszavunk (Háborús időben). — Smid István rozsnói ev. lelkész: Az üdvösség útján (Vasárnapi). — F. Varga Lajos nagyrabéi ref. lelkész: Mit féltek? (Háborús időben). — Néhai Zábrák Dénes volt soproni ev. lelkész: A szent család útja (Vasárnapi). — Lukácsy Imre dunaveesei ref. lelkész: Az élet diadala (Halotti).

Felhívás. „Jó tanács a magyar nép számára”. Beszéd az „Egyke” ellen címen egy füzet jelent meg szerkesztésében. Ahol e népünket pusztító rákfene uralkodik, szívesen küldök kérésre 1—30 darabig a füzetből, ha 30 fillért postabélyegben szállító levélre és csomagolásra a kérésemre elküld. Léva (Bars m.), 1914 dec. 5-én. Birtha József ref. lelkész.

Megjelent már és a napokban szétküldhető: Kiss József: Egyházi beszédek az 1914. évi világháború idején. Ára a szerzőnél megrendelve 3 korona, bolti ára 3-40 korona lesz. Megrendelhető Kiss Tivadar könyvkereskedőnél Pápán. A tartalmas kötetet melegen ajánljuk.

Előfizetés. Még karácsony előtt megjelenik a könyvpiacra „Jézus önarcképei. Hat elmélkedés” címen egy könyv, mely ifj. Victor Jánosnak a Lorántffy-Zsuzsánna Egyesület által rendezett háborús istentiszteleteken tartott beszéd sorozatát tartalmazza. A könyv tiszta jövedelme a Lorántffy-Zsuzsánna Egyesület hadikórházának céljaira fordítatik. Minden egyes könyv vevője és ajánlója tehát egyenesen segédkezett nyújt a háború sebesültjeinek és betegeinek ápolásában. Ily komoly időben nincs alkalmasabb karácsonyi ajándék, mint a lelket erősítő és megnyugtató komoly olvasmány. Csinos, megnyerően szép kiállítása még inkább alkalmassá teszi a könyvet karácsonyi ajándékozásra. Egy példány ára 2.— korona. Portó a fővárosban 35 fillér, a vidékre 45 fillér. 5 példánytól kezdve nagyobb megrendelésnél a postai szállítás díjmentes.

KÜLÖNFÉLÉK.

A dekkung karácsonya.

*A fedezékek titkos rejtekében
Mély hallgatással ülnek a bakák.
Valamennyije meglelt emberkorban:
„Öreg csontok” itt — otthon mind apák.*

*Mind otthon vannak édes gondolattal,
A dekkungjok boldog családi kör.
A tűzhelyről a kipirult feleség
A párolgó vacsorát adja föl.*

*A gyermekraj már porcióját kapta
És asztaláldást mond az iskolás;
A többi a száját jártatja hozzá:
— Földi ajkon angyal-imádkozás.*

*Sor kerül az ünnepi zsoltárra is
A házi oltár az asztal körül:
„Krisztus Urunknak áldott születésén . . .”
Fennszárnyaló buzgóságon röpül.*

*. . . Ködös, havas haretéri éjszakába
Küzeng az ének — az őrszem figyel:
Keze önként imára kulcsolódik,
S az éneklő dekkunggal ünnepel.*

Körösladány.

Jóth József.

— **A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.** 7365—1914. szám. Nagytiszteletű Esperes úr! A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 5461—1914. sz. leiratára hivatkozással abból a felette fontos kulturtörténeti célból, hogy a most folyó háborúra vonatkozó anyag a későbbi történetkutatásnak biztosítsák, szeretettel kérem nagytiszteletet, hogy a böles vezetése alatti egyházközségek lelkészi hivatalait minden a háborúval kapcsolatos ügyirat megőrzésére nyomatékosan fölhívni méltóztassék. Atyafiságos szeretettel Debrecen, 1914 december hó 4-én. *Dr. Baltazár Dezső* püspök.

Karácsonyi pátens.

A mi főiskoláink az ünnepek alkalmával kiadványokkal fordulnak a gyülekezetekhez és a nemesszívű jöltevőkhöz. Az apostolok módjára üdvözlik a hívőket, üdvösségesen elmélkednek az ünnepről és beajánlják az iskola követét. Ez a pátens meg szabott menete, tartalma századok óta. De még ezen a kicirkalmazott menetben keresztül is megérzik a háború vihara. Ez zeng a debreceni kollégium karácsonyi levelében is, melyet dr. Kun Béla igazgató írott s mely így hangzik:

Krisztus Urunknak áldott születésén
Angyali verset mondjunk szent ünnepén,
Mely Bethlehemnek mezejében régen
Zengett eképen . . .

„Mi, akik most élünk, talán még sohasem éreztük és értettük meg annak az áldásnak a roppant nagyságát, amelyet az angyalok hirdettek ott a bethlehemi mezőkön.

Itt a földön békesség . . .

Sejteni sem tudtuk, mi minden hiányzik, ha a békeség nincsen meg. Elképzelni sem bírtuk, milyen borzalmakat, szenvedéseket jelent, milyen összeomlásokat, veszedelmeket, pusztulásokat teszen a háború. Azok, akik kint a csatatéren, Megváltónk dicső példáját követve, készek életüket adni váltságul sokakért, ki tudja milyen nélkülözések, fájdalmak, lelki sóvárgások között töltik ezeket a szent ünnepnapokat is. Mi meg, akik itthon vagyunk, nem találjuk lelkünk nyugalalmát, mert telve a szívünk aggodalommal, keserűséggel, félelemmel azokért, akik érettségük szenvednek. — mert még ha magunk nem vagyunk is a szükségesektől megfosztva — körülöttünk mindenféle bizonytalanságot, nyomorúságot, könnyeket találunk.

Az emberekhez jóakarattal . . .

Sohasem kellett annyira, mint ezekben a válságos napokban. Az Idvezítő tanítását, hogy mindnyájan egy Atyának gyermekei vagyunk, most kell csak igazán érez-

nünk. Most kell összefognunk mindnyájunknak, egymás terheit hordoznunk, odaadnunk falatunk felét az éhezőknek s érte átvenni magunkra a bánata felét. A köszívű sem tudhat most másat cselekedni, most a legridegebb szívek is meglágyulnak, mert mindenki érzi, hogy magára nem bízhat, Istenre kell magát bízni.

Dicsőség a magasságos mennyeiben Istennek . . .

Csak ez lehet most az egyetlen vigasztalásunk. Csak Őtöle remélhetjük ügyünk diadalát, szerelmeseink boldog hazatértét, az elveszettek miatt érzett kétségbeejtő fájdalomunk enyhületét. Csak Isten a mi reményiségünk kösziklaja, csak Őtöle várhatjuk a segítséget, még akkor is, ha az egész föld megrendülne és a hegyek a tengernek közepébe bédülnének.

Békeséget, sajnos, nem hirdethetünk nektek. De jóakaratot az emberekhez és Isten dicsőségét hirdetni elküldjük hozzátok a mi szerelmes tanítványunkat, hogy a szent karácsony ünnepeken Isten szent ígéjével igyekezzék vigasztalni a bánkódó szívűeket.

Kérünk, fogadjátok őt szeretettel és emlékezzetek meg arról, hogy az ő-s-kollégium nemcsak a tudományok világító-tornya, hanem a hazaszeretnek is egyik legnagyobb erőssége. Ime, most is a mi tanítványaink közül száznál többen teljesítenek honvédő szolgálatot, köztük majdnem félszáz papnövendék, akiket pedig a törvény e szolgálat alól mentesít. Ezekről a fiainkról nekünk kell szülei szeretettel gondoskodnunk. De azonkívül a harcúteremen megsebesülteknek száza nyernek az öreg kollégium falai között enyhületet, — lehet, hogy a ti fiaitok, a ti testvéreitek, a ti apátok is. Ezekre is gondot visel a kollégium. Kérünk benneteket — keresztyén Atyánkfiai —, segítsétek a kollégiumot e munkájában. — ki-ki amit adhat, néhány fillért ne sajnáljon a hazaszeretet és felvilágosodás ez ősi hajlékától.

A szent ünnepekre megnyugvást, lelki csendességet, Istenben való bizodalmat kívánunk mindnyájan ti nektek. Debrecen, 1914 december 20.

A debreceni református kollégium tanárai s azok nevében *dr. Kun Béla* kollégiumi igazgató.

— **Rendkívüli istentisztelet a kollégiumban.** A karácsonyi nagy ünnep alkalmából a tiszántúli reform. egyházkerület lelkész-képző intézete a kollégiumban elhelyezett sebesült katonák részére ünnep szombatján úrvacsora-osztással egybekapcsolt istentiszteletet rendez az Oratóriumban d. e. 11 órakor, melyen predikál Kiss Ferenc, az egyetem rektora s úrvacsorai ágendát mond Erdős Károly, a lelkész-képző-intézet docense. Az úrvacsorához szükséges kenyeret, bort dr. Baltazár Dezső püspök adja.

— **Előfizetési felhívás.** Előfizetést hirdetünk a XXXV-dik évfolyamába lépő Debreceni Protestáns Lapra. A nehéz időkben a régi zászlót emeljük fel újra és az alá hívogatjuk szeretettel lelkészeinket, tanárainkat, tanítóinkat, világi nagyjainkat, híveinket, egyházainkat. Ha valaha, most van szükség összetartásra, bátorításra s a kitartó védelemre. Ha valaha, most van szükség arra a

szolgálatra, melyet eddig a D. P. L. is végzett. Az összetartás, a bátorítás, a védelem munkáját kívánjuk végezni a régi hívekkel, az újabb munkatársakkal, a bizonytalansággal terhes újesztendőben is. Ebben a szolgálatban lett nagy jelentőségűvé a Debreceni Protestáns Lap, elődeink kezében, e szolgálatot kívánjuk még fokozottabb erővel teljesíteni mi is a jövőendőben. Ez a jövőendő fényes, büszke, boldog lesz a magyar államra és az lesz ránk nézve, magyar protestánsokra is, ha most félre nem állunk és egész erővel a küzdelembe vetjük magunkat. Ne hagyjuk hát el egymást, lelkészeinket, egyházainkat, híveinket, akik a végvidéken most sok szorongatást szenvednek s ne hagyjuk főleg a népet s a hazát, mely most segedelmünkre van utalva. Bízunk, higgyünk, küzdjünk és híven kitartsunk. Szeretettel hívogatunk mindeneket erre a közös küzdelemre, szeretettel a Debreceni Protestáns Lap zászlója alá is. Kérjük egyházainkat, lelkészeinket, ne hagyják el a lapot, mely sohase hagyta el ügyöket. Küldjék be nemcsak az előfizetési pénzeket, de a hátralékos hirdetési díjakat és az új iskolai tanítói hirdetéseket is. (A rendtartás szerint ezek az egyházi lapban is közzé teendők.) Szerkesztőség.

— **Özv. Bacsoni Lajosné** Orbán Emma asszony folyó évi december hó 21-én Sajószentpéteren 60 éves korában elhunyt. Orbán Józsefnek, a sárospataki kollégium kiváló tanárának volt a leánya és dr. Bacsoni Lajosnak, a sárospataki, majd a debreceni jogakadémia nagynevű tanárának a felesége. Özvegségének éveit Sajószentpéteren, még élő édes anyjának, Terhes Rózának, gyermekeinek és testvéreinek, dr. Orbán Barna orvosnak a társaságában töltötte. Női erényekkel gazdagon megáldott, nagy műveltségű asszony volt, aki lelkének nemességével és kedvességével mindenkiben elfelejtethetlen emléket hagyott, aki valaha érintkezett vele. December 23-án temették el Sajószentpéteren.

— **Lelkészválasztás.** A nagylaki ref. egyház nov. 15-én egyhangulag Papp Gézát hívta meg lelkészének. Papp Géza, mint s. lelkész és vallás-tanár működött f. év februárjáig Máramarosszigeten, ahol a szószéken, az iskolában és a társadalmi életben is rendkívüli elismerést szerzett magának és tiszteletet egyházanak a többi vallásfelekezetek részéről. A jogi tanfolyamot jeles eredménnyel elvégezte. A múlt év folyamán jelent meg a „Magyar református egyházszertartástan és egyházalkotmánytan“ c. — pálpadijat nyert — műve, melyet a tiszántúli református egyházkerület adott ki hivatalosan s rendelt el tankönyvül a tanító- és tanítónőképző intézetek tanulóinak számára. Folyó év február havában az újonnan szervezett nagylaki egyház élére állította őt az egyházi főhatóság bizalma. Néhány hónapi h. lelkészi működése alatt 16 család tért át Nagylakon a református egyházba s az új egyház élete megszilárdult s nivóra

IFJ. BARTHA ISTVÁN KÖVEZŐ-MESTER ÉS UT-ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35.

Elvállal kociútak, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskövel, kockakövel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálók. — Telefon 785. szám.

emelkedett. Sok reménységgel tekintünk e kiváló, munkás ifjú lelkész működése és szép eredménnyel biztató lelkesítő pályája elé

— **Kik s hová mentek Legációba?** Pinkóczy Gusztáv 4. th. Derecske. Szarka G. László 4. th. Kunmadaras. Fodor József 4. th. Szeghalom. Balázs Győző 3. th. Nagyszalonta. Kaeskö János 3. th. Kunhegyes. Kósa Béla 3. th. Debrecen (Árpád-tér). Mogyorós Sándor 3. th. Püspökladány. Ördög Lajos 4. th. Debrecen. Papp Imre 4. th. Köröstarcsa. Fekete Gusztáv 3. th. Debrecen. Kulesár Dezső 3. th. Békés. Jakab László 3. th. Gyoma. Sándor Pál 4. th. Túrkeve. Thury Sándor 4. th. Debrecen. Gacsályi Zsigmond 3. th. Körösladány. Farkas Sándor 4. th. Mezőtúr (külv.). Almássy Márton 2. th. Büdszentmihály. Szaploneczay Bertalan 3. th. Vésztő. Nemes István 4. th. Munkács. Gyöngyössy Bálint 4. th. Földes. Balogh István 4. th. nem választ. Lőrincz András 4. th. Tiszalök. Erdélyi Sándor 4. th. Mezőtúr (belváros). Mogyorós József 4. th. Berettyóújfalu. Szombathy Dániel 4. th. nem választ. Orosz Kálmán 4. th. exmittált, nem választ. Barabási Ferenc 4. th. exmittált, nem választ. Papp Kálmán 2. th. Öcsöd. Dobrossy Zoltán 2. th. Dévaványa. László Albert 2. th. Füzesgyarmat. Szathmáry Lajos 2. th. Komádi. Papp Andor 3. th. Érmihályfalva. Bakó Ödön 3. th. Nagykálló. Körössy József 3. th. Hajduböszörmény (belv.). Barkász Imre 2. th. Nagyszöllős. Szabó Gyula 3. th. Törökszentmiklós. Zolnay Imre 3. th. Zsáka. Módosz Sámuel 2. th. Konyár. Madarász Endre 3. th. Hajduböszörmény (külv.). Mészáros József 3. th. Nyirbogát. Nagy Gusztáv 1. th. Nagyecsed. Orosz Lajos 1. th. Börvely. Sárközy István 1. th. Szatmárhegy. Tamáska János 3. th. Székegyháza. Tamó Béla 1. th. Okány. Szücs Antal 1. th. Sarkád. Porzsolt Ferenc 2. th. Hadház. Ferenczy Károly 3. th. Tiszaföldvár. Kelemen Gyula 3. th. Tiszaroff. Filep Gusztáv 2. th. Nádudvar. Kovács Lajos 2. th. Poklostelek. Kántor József 1. th. Margitta. Mándoky Sándor 2. th. Tiszaszentimre. Szabó István 2. th. Kemece. Fekete G. Antal 2. th. Vitka. Csörsz Károly 1. th. Sámson. Bartha Béla 1. th. Mátészalka. Huszti Béla 1. th. nem választ. Király Ferenc 1. th. Kántorjánosi. Fehér Gusztáv 1. th. nem választ. Sz. Sánta Elek 1. th. Saáp. Debreczeni István 1. th. nem választ. Nagy Ferenc 1. th. Balmazújváros. Balogh Árpád 1. th. nem választ. Kürthy Dezső 1. th. nem választ. Nagy János 3. th. Kemece. Kiss Lajos 2. th. Kötégyán. Konez Pál 2. th. Tetétlen. Kiss Ernő 3. th. nem volt jelen. Fehér Miklós 2. th. Tiszadob. Fésüs László 1. th. Battonya. Szabó Gyula 1. th. Bihar-diószeg. Páti Ferenc 3. th. nem volt jelen. Szokolay István 3. th. Ugra. Gyurkó László 2. th. nem volt jelen. Dohi Albert j. th. Negykeréki. Tarr Lajos 1. th. Hencida. Budaházy Béla 1. th. Mikepéres. Kiss József 1. th. Erdőgyarak. Daresy Endre 1. th. Beregújfalu. Nagyberég. Kigyó. Osváth Ferenc 1. th. nem volt jelen. Zilahy Zoltán 4. th. nem volt jelen. Somogyi István 4. th. Árpádi. Horváth József 4. th. Vári—Tiszaköröd. Borbás János 4. th. Érendréd. Édes Béla 4. th. Abadszalók. Szathmáry Elek 4. th. Biharzsadány. Kiss András 4. th. Ófehértó—Bessenyőd. Sillye János 4. th. Szakoly. Györfi Balázs 4. th. Ilk. Farkas Bálint 4. th. Márk. Szabó Imre 4. th. Nyírmártonfalva. Dúzs Kálmán 3. th. Értarcsa. Bertalan László 3. th. Furta. Kocsis János 3. th. Tiszacsege. Ary Gyula 3. th. Szerép. Tóth Lajos 3. th. Ombód. Pettén. Pálfalva. Vida István 3. th. Kenderes. Kató István 3. th. Ibrány. Csiha Gábor 3. th.

Vámospéres. Debreczeni Lajos 3. th. Kék. Szabó Gyula VIII. gimn. Bagamér. Csenky Imre VIII. gimn. Gáborján. Károlyi Ferenc VIII. gimn. Gyulavári. Szalay Pál VIII. gimn. Mezőgyán. Kurdiés Endre VIII. gimn. Nagyléta. Balogh Lajos VII. gimn. Váncsod. Jung Keresztély VII. gimn. Bihar-szentjános. Kocsondy Elek VII. gimn. Gebe. Széky Antal VII. gimn. Nagyrábé. Barabás András VII. gimn. Sárközüjlak. Báthory Ferenc VII. gimn. Pocsaj. Pálffy Kálmán VII. gimn. Pele. Szepessy Árpád VII. gimn. Bihar-püspöki. E. Illyés István VII. gimn. Tiszaigar. Csathó Imre 2. th. Bihar-keresztes. Nyilas Antal 2. th. Tiszabura. Nagy Károly 2. th. Tiszaderzs. Zakar József 2. th. Bihar-félegyháza. Ármós Sándor 2. th. nem volt jelen. Bencze László 2. th. Békésszentandrás. Maklári Sándor 2. th. Geszt. Szabó Ferenc 2. th. Micske. Bíró János 2. th. Bojt. Vida Sándor V. gimn. Vértes. Kocsis Zoltán VII. gimn. Berettyószentmárton.

— **A diák önkéntesek ügyében.** (Levél a szerkesztőhöz.) Kedves Nagy-tiszteletű Úr! Kivételesen csak ma, pénteken juthattam a Debreceni Protestáns Lap olvasásához s mi legelőbb megragadta figyelmemet, az a Nagy-tiszteletű Úr cikke, mely arcomba kergette a vért s nem engedte meg, hogy szó nélkül hagyjam a dolgot. Megirtam tehát, mit gondolok és hogy érzek, mert így véltem könnyíteni lelkemen. Én, aki közvetlen tapasztalatból tudom, hogy mily igaz lelkesültség hevítette theologusainkat, csak azt sajnálom, hogy nem rendelkezem a kifejezésnek olyan készségével, melynek birtokában érdemük szerint tudnám vissza utasítani és elítélni azokat a kirohanásokat, melyek a legszentebb cselekedetet is befeketíteni igyekeznek. Hogy mennyire nem üres szemlélődésből merítettem cikkemet, bizonyága legyen az, hogy öcsém, Varga Ferenc negyedéves theologus szintén az önkéntesek között van. Magam próbáltam minden lehető érveléssel és eszközzel lebeszélni tervéről, de nem azért, mintha én nem volnék hasonló érzelmektől áthatva, hanem hogy próbára tegyem érzületének igaz voltát s mikor láttam a levertséget, mely eleintén tett lépéseik sikertelenségének nyomában járt, akkor meggyőződtem, hogy nem tettetés szívében a harci vágy s magamban büszke voltam rá. Én úgy hiszem, hogy ez a téma még nem veszítette el az aktualitását, nekünk kötelességünk, hogy ifjainknak s az ügynek védelmére keljünk. Ezt teszi a Debreczeni Protestáns Lap s ezért a legodaadóbb jóakarattal bocsátom rendelkezésére a Nagy-tiszteletű Úrnak cikkemet, egyébiránt vagyok boldog ünnep kívánással Méhtelek, 1914 december 18. alázatos szolgálója: *Varga Jenő*, ref. lelkész.

— **A karácsonyi elekcio.** A egyetemre fejlődött kollégiumban most ment végbe az első karácsonyi követtség választás, az elekcio. A névsor összeállítását a kollégiumi igazgatóság, a felsőbb oktatási tanács elsöben teljesen a diákságra akarta bízni. Az volt a cél, hogy akik egymást legjobban ismerik, azok belkörüleg határozzanak. A diákság a régi rendet kívánta fentartani s ez alapon a főiskolai diáknagy, a kollégiumi szenior bízott meg a névsor elkészítésével. A tiszteletes szenior 119 választót vett a lajstromba. A lajstrom dec. 18-án tétetett közszemlére. A felszólalások elbírálását december 20-án végezte a kollégiumi igazgatóság, 21-ikén volt a nagynap, amelynek eredménye az, hogy 18 egyház nem kapott legátust. (A vonat összeköttetések hiánya miatt azonban lehet, hogy még oda sem mehet el a legátus, ahová pedig jutott.) A 18 egyház névsora a következő: 1. Angyalos—Tatárfalva—Szamosbecs. 2. Apa. 3. Badaló—

Halábor. 4. Bihartorda. 5. Dobra. 6. Érszodoró. 7. Géres. 8. Gulács. 9. Jánd—Ugornya—Gergelyi. 10. Magyarcsaholy. 11. Nagypacal (Érszöllös). 12. Piskolt. 12. Porcsalma. 14. Tiszakürt. 15. Tszanagyfalva. 16. Tiszasas. 17. Vajda. 18. Radna-Lippa.

— **Hősök halála.** Mély fájdalommal jelemti a kishántói ref. egyház presbyteriuma, hogy szeretett tanítója Telegdy Károly 4-ik honvéd gyalogezredbeli zászlós a zemplénmegyei Kispolány község határában ellenséges golyótól találva 1914 november hó 27-én, délután 4 órakor hősi halált halt. A szülők féltett kincse, egyházának buzgó népnevelője egy újabb babért fűzött a református tanítóság által szerzett hősi dicsőséghez, mert „édes és dicső a hazáért meghalni!” Emléke örökké élni fog közöttünk. Kisszántó, 1914 dec. 20. Babicsák József ref. lelkész.

— **Kövessük a példát.** Alig néhány hete, hogy Nagy Mártonné ref. tanítónő a kicsiny Szerepről 58 háspakát, 32 pár érmelegítőt, 16 pár térdmelegítőt és pénzt küldött a katonáknak, most férje, Nagy Márton ref. lelkész kezdeményezésére a szeprei református templomban 1914 december 20-án, azaz vasárnap délután 1/43 órakor a háborúban küzdő katonák meleg ruhával felszerelésére tartatott vallásos ünnepély. Programja: 1. Gyülekezeti ének: XC. zsoltár 1. verse: „Te benned bízunk eleitől fogva”. 2. Megnyitó rövid fohással: Nagy Márton lelkész. 3. „Óh kereslek” kezdetű vallásos ének négy szólamra. Szécsi Gábor fitanító vezetése mellett éneklő helybeli nők- és férfiakból alakult vegyeskar. 4. A „Vallás és háború”-ról beszédet tart Nagy Márton lelkész. 5. Ének: „Erős várunk nekünk az Isten”, két szólamra éneklő a IV—VI. oszt. iskolás leányok. 6. „Krisztus mindenütt” c. vallásos költeményt szavalja: Dorogi Márton vegyesiskola tanító. 7. „Kövessd a Jézust” kezdetű ének az elemi leányiskolásoktól. 8. „Záró imádság” lelkésztől. 9. „Karácsony-est” c. vallásos éneket éneklő az alkalmi vegyeskar. 10. „Isten áld meg a magyart”. Fennállva éneklő a templomi közönség. 11. Gyülekezeti záró ének: 220. dics. 7. vers. A harangozás 3/42 órakor kezdődik. A segélyadományokat, fentnevezett jótékony célra a kiteendő perselyekbe kéri a rendezőség. Begyűlt 40 K 26 fillér. Az ünnepély fényesen sikerült, ami Nagy Márton ref. lelkész és a tantestület fáradság nem ismerésének köszönhető. Kövessük a példát.

— **Halálozás.** Fájdalomtól összetört szívvel tudatjuk forrón szeretett testvérem, nagybátyánk, unokatestvérünk és jó rokonunk *Böör János*, nyugalmazott józsai református lelkész áldásos életének 65. évében, folyó hó 15-én délelőtt 10 órakor, hosszas betegség után történt elhunytát. Kedves halottunk földi részeit folyó december hó 17-én csütörtökön délután 2 órakor fogjuk a Garai-utca 15. sz. házunktól, a nagytemplomban tartandó ima után, a Hatvan-utcai temetőben örök nyugalomra helyezni. „Ama nemes harcot én megharcoltam, hitemet megtartottam.” Testvére: özv. Marton Jánosné Böör Julianna. Testvéreinek gyermekei: Marton Ferenc és neje Csobai Julianna gyermekeikkel. Marton János és neje Horváth Erzsébet leányukkal. Marton Eszter férjével Nyíri Istvánnal és nevelt leányukkal. Kertész Eszter férjével Kálmánchey Károllyal és gyermekeivel. Nagy Eszter férjével Kardos Gáborral. Egyetlen nevelt leánya: Major Zsuzsika. Keresztleánya: Major Juliska. Unoka-

testvére: Major Julianna férjével Jónás Mihállyal és gyermekeivel. Számos közeli és távoli rokon nevében is. Debrecen, 1914 december hó 16-án.

— **Katonáink árváiért . . .** Egyre többen kerülnek haza katonáink közül a harcterről olyanok, akik kenyérkereső munkára nem képesek többé. Mindinkább elfogja a lelkünket a részvét, ha egy-egy családfő hősi haláláról értesülünk. Mindinkább fokozódik ezzel is az a kötelességünk, hogy e katonáink családjainak szomorú helyzetén segítsünk. E nagy föladat megoldásához haladéktalanul hozzá kell fognunk. Ha ezt a társadalom újabb megterhelése nélkül megtudjuk tenni, csak annál nagyobb megértéssel találkozhatunk mindenütt. Mi lenne ez? Az újévi köszöntések megváltása, szélteben széles e hazában. Annyira el van terjedve ez a szokás, hogy egészen szegénysorsú emberek se sajnálnak újévi üdvözlésekért negyven-ötven fillért kiadni. A jobban szituáltaknál meg egész csinos összegek jutnak évenként erre a célra. Az a kívánatos, hogy ebben az esztendőben ezeket az újévi köszöntő-pénzeket mind a katonák árváinak adjuk, s hogy e célra iskolák, testületek, egyház-megyék, egyházak, templomok is a magok körében gyűjtést indítsanak, perselyt tegyenek. Ha másutt nem a templomokban elhelyezett perselyekben tetemes adomány folynék be a kenyérkereső nélkül maradt katonák családok fölségítésére, hogy ha annak célját idején minden lelkész meghirdetné. Az újévi köszöntések megváltási összegét mindenki a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala özvegy- és árva-alapja javára fizesse be. A posta a Hadsegélyző hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38.) feladott pénzküldeményeket portómentesen szállítja, ha az utalványra fel van jegyezve, hogy katonáknak szánt szeretet adomány.

— **Hadi kenyér.** Háborus időkben nagy fontossággal bír az olcsó és gazdaságos kenyér előállítás. Hála a magyar mezőgazdaság fejlettségének, az 1914. év gabonaszükséglete fedezetre talált, anélkül, hogy a monarchia behozatalra szorult volna. Dr. Stoklasa tanár kimutatása szerint a folyó évben Magyarország és Ausztriában 95 millió métermázsa buza és rozs termett, az előző évben 33 millió árpa és 56 millió kukorica. Ilyen körülmények között nem kell félnünk a jövő év esetleges gyenge terméstől sem, ha takarékosan bánunk a lisztkészlettel. Az osztrák agráriusok folyóirata ki is oktat a hadikenyer készítésére nézve, amelynek fogyasztására kellene szorítani a közönséget. A hadikenyer 50% rozs, 30% árpalisztból és 20% törött burgonyából készül. A burgonyát megfőzzük, meghámozzuk és szitán áttörjük, majd az összekevert lisztfajták egy harmadával vízzel és élesztővel kovászt készítünk s megkelesztjük. Tizenkét óra múlva hozzákeverjük a többi lisztet, só, esetleg köménymag hozzáadásával, megdagasztjuk s még két óra hosszat kelni hagyjuk. Az ilyen kenyér nehezebben szárad, tápláló s nagy előnye, hogy olcsó. Egy kiló, a sütés árával együtt 29 fillér.

— **Megérkeztek** pápai főiskolánk helyiségébe is a sebesült katonák, 16 helyiségben az ápolókkal együtt 254 ember van. Van köztük mindenféle nemzetiségű, legtöbb természetesen a magyar. Legtöbben könnyű sebbel s hülés miatt kerültek kórházba; de vannak súlyos sebesültek is. Egy csehországi póttartalékos, akinek a nyakát szúrta át az orosz pika, már meg is halt. A városi közönség s főleg a tanuló ifjúság nagy szeretettel gondozza őket. (Du. P. L.)

— **A württembergi lelkészek.** A württembergi evang. egyházból eddig 151 lelkész állott be katonának. Közülök 92 tényleges katona; 59 pedig betegápoló és katona-pap. A 92 protestáns lelkész közül 38 halt eddig hősi halált.

— **Levél a harctérről. Debreceni katonák vitézsége.** Nagytiszteletű szerkesztő Úr! A múlt napokban az ezredparancsnokság nevében Domahidy főispán urat arra kértem, adja tudtára Debrecen és Hajdumegye közönségének azt a hőstettet, melyet a fiaikból álló 39-ik ezred Roskőcnél véghez vitt, midőn az orosz 16-ik lövészezredet megsemmisítette s ezáltal egy egész hadtestnek hadosztályunk ellen készülő támadását megakadályozta. (Főispán úr ő méltósága örömmel teljesítette is ezt a megbízást. Szerk.) Annak a levélnek kiegészítéséül hadd mondjak még el valamit, ami bennünket nagyon is érdekel, az otthon övéikért aggódó és imádkozó édes anyákat, feleségeket és gyermekeket hitükben erősítheti s az Isten megsegítő erejében vetett reményüket táplálhatja. Mielőtt azokra a magaslatokra rendelték volna ezredünket, pár órai pihenést tartottunk egy másik dombon. Az idő nagyrésze étkezéssel és téli ruha kiosztással telt el. Ami még hátramaradt arra használtuk fel, hogy az Örökkévaló segedelmét kértük e nagy küzdelemhez, hazánk védelméhez. „Szemem a hegyekre vetem, honnan jönne nekem az én segedelmem”, valának az igék, melyek gondolatúinkat irányították. Ezek a hegyek, csakugyan megsokszorozzák a vitézek erejét. Mint Anteus az anyaföldtől nyert újabb erőt a küzdelemhez: nekünk is, ha tekintetünket e hegyekre vetjük, újabb erőt, szívósabb kitartást, lankedatlan bátorságot kell nyernünk. Honszerző Árpádnak nyomában járunk itt, kópíás vitézek, kelevéres hősök munkáit végezzük. Mit ezek elfoglaltak a mi számunkra, azt kell megtartani és gyarapítani az utódok számára. Épen olyan hősi munka ez is. S nem hiszem, hogy aki valaha a magyar föld kenyerét ette s forrásának édes vizeivel szomját enyhítette, ne érezné magát elkötelezve, hogy apái sírját, gyermekei házat, ha kell, utolsó csepp véreig is védelmezze. Nézzetek hát e hegyekre. Isten kezének munkái ezek. Aki ezeket így tudta formálni, mikor e földön még égi béke lakott: megtartja számotokra akkor, midőn e hérceken táborot jártok. Angyalaival védi az Úr az ötlet félokot. Odahaza most mindenütt Istenben vetik reménységüket s az Úr angyalainak képében titeket állított ide a jó Isten, hogy bennetek és általatok megvédelmezze az ő gyermekeit. Induljatok azért, abban a tudatban, hogy minden lépéstektől hazátok jövője, szeretteitek boldogsága függ s ehhez képest tegyétek meg kötelességeiteket. Gondoljatok szüntelenül az Istenre: és az Isten veletek lesz, megsegít és megáld benneteket. — Rövid ima után a XXXV. zsoltár következett. És míg bömböltek az ágyúk, ropogott és csattogott a fegyver: a szív bátorságát és bizodalját csak megerősítette az ének:

Mondjad ezt az én lelkemnek:
Tégedet én megsegítlek.

Hölzl őrnagy, ezredparancsnok megköszönve a buzdító szavakat, vezette elszánt csapatát tovább. Nem sok idő múlva megszólaltak a mi ágyúink is. De az orosz még dühösebben támadt, hisz seregének színe-javát állította oda. Alig egy napig állottak egymással szemben: az Isten az ő szolgálót megsegítette. — Még csak annyit, hogy ezredünknek alig volt valami vesztesége. Bebizo-

nyult hát a régi ige: „erős torony az Úrnak neve, ahhoz folyamodik az igaz és megtartatik”. — Ha Isten segít és papirosom is lesz, abban a reményben, hogy terhükre nem leszek, majd elmondok még egyetmást az én változatos elméményeimből Nagytiszteletű urnak. De az írópapir itten ritka jószág. Ez is valami lengyel gyerek irkájából való. Egy tanítónő elhagyott lakásán szemétre hányva találtam. Szegény gyerek, merre, hol bujdosik!? Nekünk lesz a feladatunk, hogy elhagyott házukba őket újra bevezessük. A jó Isten segítsen hozzá! Isten áldását kéri minden jó emberekre. — Északi harctér, 1914 dec. 6. Tisztelő szolgája *Vass Antal*, a 39-ik ezred lelképásztora.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

„A nagykallói református iskolaszék helyettes tanítót keres az I. osztály vezetésére 6 hónapra (1915 január—június), 80 korona havi fizetés, egy szobás lakás tanító-családnál. Pályázhatnak okleveles református férfi és nőtanítók *1915. évi január 2-án délig*. Kérvények a református iskolaszéki elnökhöz külkendők Nagykovácsba, Szabolcs. *Iskolaszék*“.

Debreczeni Hitelbank

Részvénytársaság

Debreczen, Piac- és Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket ad váltókra, kötelezvényekre és folyószámlákra a legelőnyösebb kamattal mellet.

Elfogad takarékbetéteket betétkönyvecskékre és chekkszámllára.

Jelzálogkölcsönöket ad földbirtokokra és házakra.

Óvadékkölcsönöket ad vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogad tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzüintézetek részvényeire.

Leszámitol tárcaváltókat az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

az Igazgatóság.

Magyar királyi államvasutak menetrendje 1914 október 1-től.

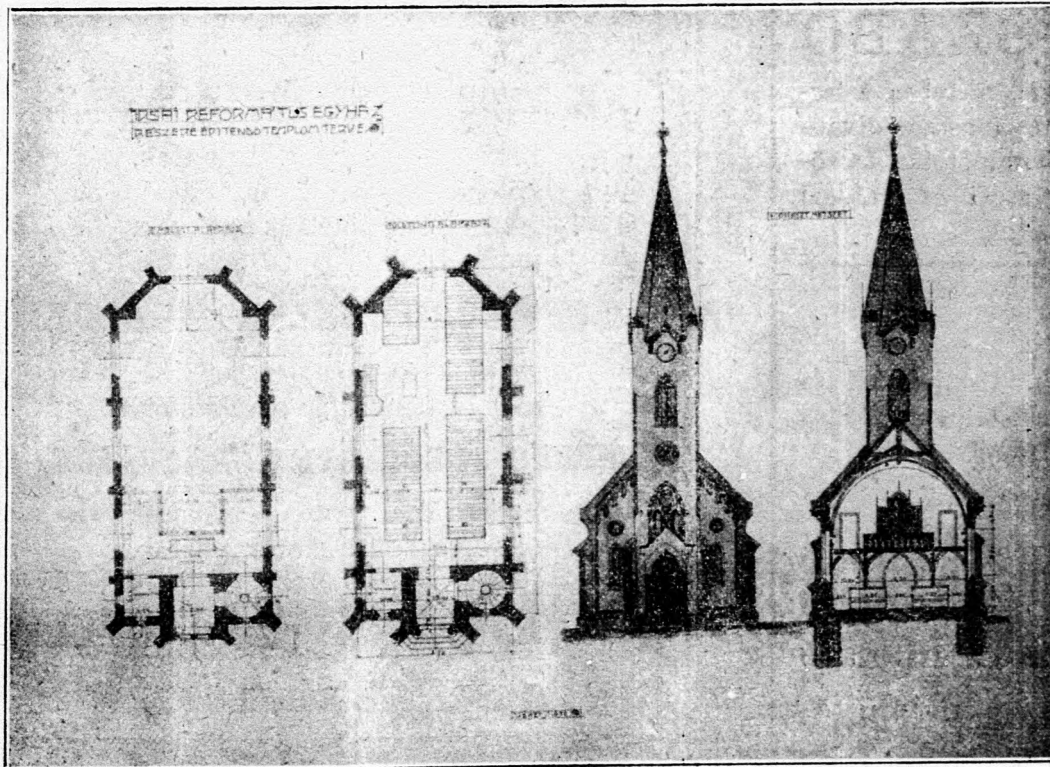
DEBRECZENBŐL INDUL:

Budapest felé (postavonat)	reggel	8 ó. 00 p.
Nagyvárad—Budapest felé	d. e.	10 ó. 57 p.
Budapest felé	d. u.	3 ó. 45 p.
Csak Püspök-Ladányig (helyivonat)	este	9 ó. 10 p.
Budapest felé	éjjel	10 ó. 55 p.
Szatmárnémeti felé.	éjjel	4 ó. 49 p.
Érmihályfalva—Szatmár felé	d. u.	5 ó. 37 p.
Nyiregyháza felé (postavonat)	reggel	4 ó. 08 p.
Nyiregyháza felé (postavonat)	d. u.	2 ó. 32 p.
Csak Nyiregyházaig (helyivonat)	d. u.	6 ó. 32 p.
Tiszafüred—Füzesabony felé	reggel	5 ó. 20 p.
Tiszafüred—Füzesabony felé	d. u.	5 ó. 03 p.
Nagyvárad (Derecske) felé	reggel	4 ó. 10 p.
Nagyvárad (Derecske) felé	d. u.	4 ó. 08 p.
Sáránd—Nagyléta felé	d. u.	2 ó. 42 p.
Sáránd—Nagyléta felé	este	7 ó. 05 p.
Büdszentmihály—Tiszaölök felé	reggel	5 ó. 30 p.
Büdszentmihály—Tiszaölök felé	délben	12 ó. 22 p.
Büdszentmihály—Tiszaölök felé	d. u.	4 ó. 35 p.
Nyírbátor felé	reggel	5 ó. 36 p.
Nyírbátor felé	délben	12 ó. 00 p.
Nyírbátor felé	este	7 ó. 10 p.

DEBRECZENBE ÉRKEZIK.

Budapest felől	éjjel	10 ó. 13 p.
Budapest felől	éjjel	2 ó. 31 p.
Nagyvárad—Püspökladány felől	reggel	7 ó. 32 p.
Budapest felől	d. e.	10 ó. 43 p.
Püspökladány felől (helyivonat)	d. u.	2 ó. 58 p.
Szatmár felől	éjjel	1 ó. 20 p.
Szatmár felől	d. u.	2 ó. 12 p.
Érmihályfalva felől	d. e.	7 ó. 27 p.
Nyiregyháza felől	éjjel	3 ó. 17 p.
Nyiregyháza felől	délben	12 ó. 05 p.
Nyiregyháza felől (helyivonat)	d. u.	4 ó. 53 p.
Füzesabony—Tiszaölök felől	reggel	7 ó. 42 p.
Füzesabony—Tiszaölök felől	éjjel	10 ó. 09 p.
Nagyvárad (Derecske) felől	reggel	6 ó. 27 p.
Nagyvárad (Derecske) felől	este	8 ó. 13 p.
Nagyléta—Sáránd felől	reggel	7 ó. 27 p.
Nagyléta—Sáránd felől	este	6 ó. 35 p.
Tiszaölök—Büdszentmihály felől	reggel	7 ó. 23 p.
Tiszaölök—Büdszentmihály felől	d. u.	3 ó. 40 p.
Tiszaölök—Büdszentmihály felől	este	10 ó. 37 p.
Nyírbátor felől	reggel	7 ó. 36 p.
Nyírbátor felől	d. u.	3 ó. 23 p.
Nyírbátor felől	este	9 ó. 07 p.

HOLLOS és QUITTNER

építészek és építő-
mesterek

Budapesten

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34—10.

Elvállainak mindennemű, az építési szakba vágó munkálatokat, költségvetések készítését, építkezések kereszttüvelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró specialisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegény egyház gyülekezeteknek iskolák és templomok, valamint lelkész- és tanítói lakások terveit díjtalanul elkészítik. Adnak szakvéleményt és becsléseket végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakkavagó felvilágosítással.

A ntiszteletű lelkész és tanár urak figyelmébe.

Elegáns, tartós minőségű, modern szabású **őszi és téli fiú- és leányka-ruhákat** szolid áron vásárolhatjuk az előnyösen ismert

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiú- és leánykaruha telepénél
Debreczen, Piac-utca 51., Főpostával szemben.

* **Árjegyzék kívánatra díjtalanul küldetik.** *

A Nagytiszteletű lelkész urak és a n. é. uri közönség b. figyelmét fel.. hívom 20 éves törv. bejegyzett ..

FÉRFI SZABÓ

cégemre (üzletemre), melyben a leg-elegánsabb angol és magyar divatu uri ruhákat, papi palástokat és fő-vegeket, sikkos vasuti és katonai egyenruhákat készítek.

Tartalékos tiszttek, tisztjelöltek és egyéves önkéntesek teljesen előírás szerint lesznek felszerelve.

↔ Teljes tisztelettel ↔

Prelovszky András

papi, egyenruha és uri szabó
Debreczen, Kossuth-u. 4.

AZ ŐSZI ÉS TÉLI IDÉNYRE

RAKTÁRRÁ ÉRKEZTEK:

DIVATOS KOSZTÜM KELMÉK,

Bluz és pongyola szövetek, különösen nagy választékban, fekete és sötétkék kelmék, muff, boák és szörmesálók,

MUFF, BOÁK ÉS SZÖRMESÁLOK

gyapjuk és zsenilien kendők, mosó flanellek, barchentek,

MELEG ALSÓINGEK LÁBRAVALÓK,

harisnyák, gyapju takarók olcsó, szabott áron kaphatók.

Szabó Sajos fiai cégnél.

DEBRECEN, RÓZSA-UTCA.

KARÁCSONY

A DEBRECENI PROTESTÁNS LAP MELLÉKLETE.

Szent este, mi vagy te?

Csingilingi . . . csendül ezüst szarú csengő,
Megnyílik az ajtó bűvös varázsszóra.
Tündéri fény felé szent áhítattal fut
Vidám gyermekcsereg: itt a boldog óra . . . !
Karácsonyfa mellett ott áll apa, anya,
Édes boldogságtól szemök úgy sugárzik.
Mint a kis harmatesepp, mikor a napsugár
Csókot lop rá s vele pajzánkodva játszik.

Még a kunyhóban is ragyogóbb fénnel ég
Ezen a szent estén a füstölő méces :
Garasos festett báb . . . kakastejes kalács . . .
— A Jézuska hozta, — hogyan voln' hát édes ?
Felesendül az ének a zuzmarás éjben,
— Az a szárnyaló dal égi karok hangja — :
„Áldott aki ma jött az Úrnak nevében !“
Viszhanggal felel rá kis falunk harangja.

Havas országúton **ma** nem jár a vándor,
Nincs ezen az estén hajléktalan árva !
Nitra minden ajtó, a bábos kemence,
A terített asztal valamennyit várja.
Még a börtönben is halkabban zörg a lánc,
Hogy a szent zsolozsmát még az se zavarja :
Kórágyon is gyengébb a fájdalom s óhaj.
Mindenkit betakar a szeretet karja.

Szent este! mi vagy te, hogy bűvös erőddel
Úgy át formáld az egész világot ?
Hideg van és mégis most látjuk kinyílni
A virágok közt is a legszebb virágot . . . !
Bethlehemi csillag! oh talán neked van
Olyan titkos erőd, teremtő meleged,
Hogy bimbóba pattan a fagyos szívben is
Ezen a szent estén : az **emberszeretet** ! ?

Szent este! mi vagy te? hogy mikor ráborulsz
Sejtelmes fényeddel kunyhó s palotára,
Mindenkiben ragyog mint a Hóreb hegyén
A szent csipkebokor: szent oltára ! ?
Bethlehemi jászol! oh talán neked van
Olyan csodás erőd, káprázatos fényed ?
Vagy az a kis gyermek, aki benned fekszik,
Úzi el a földről e nagy sötétséget . . . ? !

Míg én így tünődöm s a sejtelmek szárnyán
Suhancra száll lelkem kicsiny Bethlehembe,
Megzörren az ablak . . . rettentő morajlás
Tompá hangja dörren . . . réng a föld is bele.
Arra kelet felé bethlehemi csillag
Nem csak egy, tíz . . . húsz is . . . mind egyszerre ragyog:
Óh az nem az a fény, amit én keresek . . . !
Lángban az ég alja . . . Istenem! hol vagyok . . . ?

Akkor eszmélek fel, mikor az a moraj
Rettentő szavával megrázza lelkemet.
Rémes ágyúdörej feledtet el velem
Szent estét, csillagot, kicsiny Betlehemet.
Lángban az ég alja . . . nem bethlehemi fény,
Kis kunyhók, paloták égretörő lángja . . . !
Hol van a „**békeség**“, mit e Gyermek hozott
Ezen a szent estén az egész világra ?

Csingilingi . . . csendül ezüstszarú csengő.
Óh nem a Jézuskát, édes apát várja.
Az, ki az imént még úgy tudott örülni:
Ki tudja szegényke nem lett e ma árva ?
Nincs terített asztal, a bábos kemence
Egy-két darab fától félve ad melegét.
Hideg van . . . ! Istenem, megfagynak a szívek,
Mégfagy a szent estén az ember szeretet . . . !

Szent este! mi vagy te? egy **sejtelmes álom** !
És te kicsiny gyermek . . . csak **regék szülötte** !
Azé a diadal, aki szent szívedet
Gyilkos dárdájával keresztül ütötte !
Oh azzal a szívvel meghalt a szeretet !
Ezért van vér, könny, jaj, az egész világon.
Szent este! mi vagy te? zúg az ágyúdörej,
Rettentő viszhangja : csak **ábránd** . . . csak **álom** . . . !

Zúg az ágyúdörej . . . de az a zsolozsma
Mért ott is hangzik a véres harcmezőn.
Megy a kicsiny gyermek, aki ma született
S ott áll meg azon a borzalmas temetőn,
Fölszedi egyenként a szétszórt csontokat.
Imádkozik . . . s aztán csókot lehel rája ;
Ime mozdul a csont . . . ! pirulva némul el
A halált kiáltó ágyúk hitvány szája . . . !

Ladányi Endre,
ref. lelkész.

Alföldi Takarékpénztár

Debreczen, Piacz-utca 16-ik szám.

Alaptőke 2.400,00 korona; tartalékok 1.550,000 korona; betétállomány 8.000,000 korona. ++++++

Érdekközösségben:

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal.

Üzletágai: Tartalékbetétek, Csekkszámok, Váltóleszámitolás, Törlesztéses és jelzálog kölcsönök, Értékpapírok vétele és eladása, Tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. — **Saját árúraktár.**

Safe deposit (magán letétpénztár.)

Affiliált intézet: Kabai Takarékpénztár r.-t. Nádudvari Takarékpénztár r.-t. és Hajdúnánási Gazdasági Bank részvény-társaság.

≡≡≡ **Fiókinézet: VÁMOSPÉRCSEN.** ≡≡≡

Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

Debreczenben, Szent-Anna-utca 13. szám alatt.

Alapított 1867.

Elfogad betéteket. Kölcsönöket nyújt váltókra és ingatlanokra. Törlesztéses kölcsönöket nyújt 600 koronán felül ingatlanokra (földbirtok és házakra). Tőzsdei megbízásokat teljesít értékpapírok vételére és eladására. Kölcsönöket ad értékpapírokra, záloglevelekre és vidéki pénzüintézetek részvényeire. Érepénzeket vesz és elad.

Magyar kir. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet Vezérigazgatója.

Villamos óra és toronyóra gyár

Gr. Thorotzkai és Társa Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VI., Sziv-utca 32. szám.

Gyártunk:

Toronyórákat

megbízható pontos járással, válogatott anyagból, erős és modern kivitelben, sok évi jótállással

Több arany és ezüst éremmel kitüntetve. :: Tanoncképzés terén elért kiváló sikerekért díszéremmel kitüntetve. 1912.

Telefon 46—88. sz.

Sürgőnyeim:

Óragyár Sziv-utca.

Saját szabadalmunk szerint villamos fő- és mellékórákat, villamos toronyórákat, villamos jelző órákat, iskolák és gyárak részére, villamos kongatókat, órelenőrző órákat. — Kastély, laktanya, perron, reklámórákat, harangjátékokat és különféle futóműveket, számláló készülékeket. Óraszerkezettel működő, beállítható lámpa-kapcsolókat.

Magyarország egyetlen modernül berendezett villamos óra és toronyóra gyára.

Elvállalunk: A U R Ó R A villamos lámpát és oltó vagy gyújtó ébresztőórát.

Budapest székesfőváros szerződéses toronyórása.

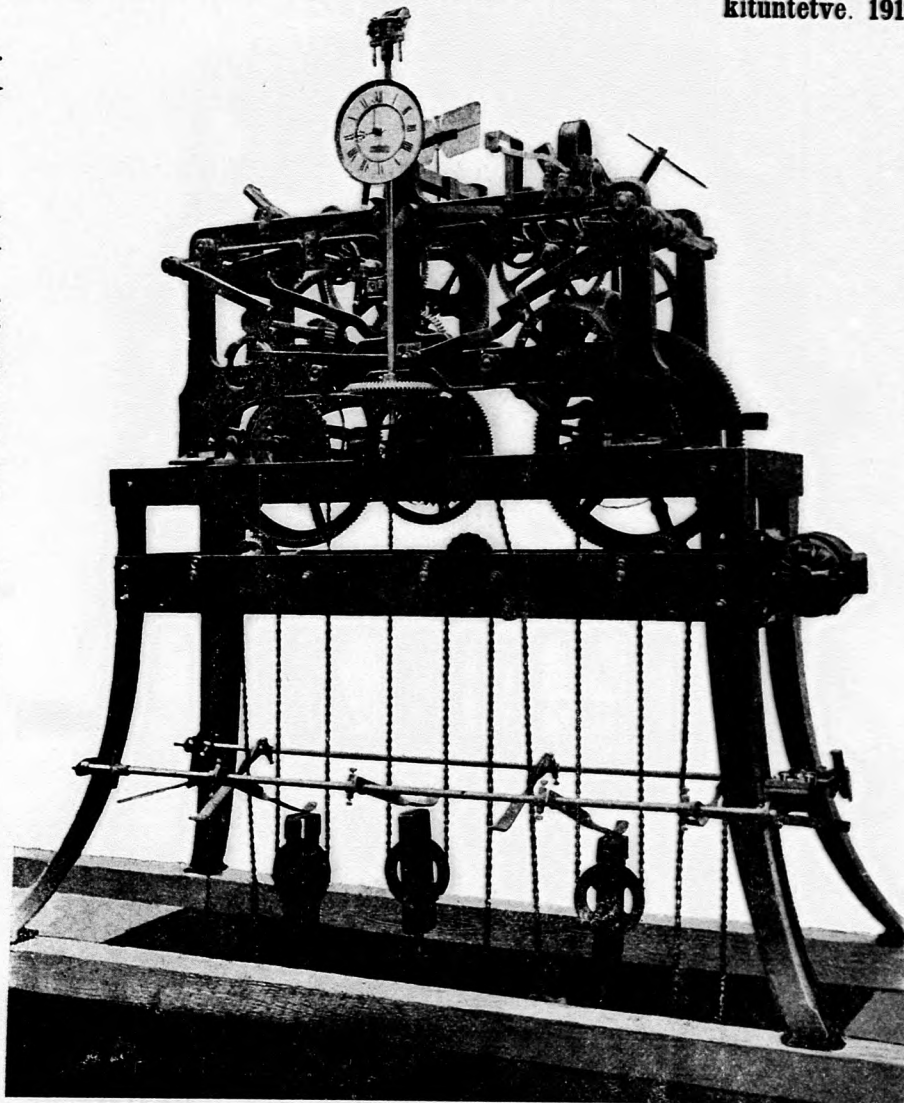
A magyar királyi államvasutak, posta, dohánygyárak és zálogházak, Pécs, Szeged, Szekszárd, Szabadka, Nagybánya, Debreczen, Keoskemét, Hajmáskér, B.-Gyarmat, Hódmezővásárhely, Muraszombat stb szállítói.

30 munkás, 45 gép.

Költségvetéssel díjtalanul szolgálunk

Szállítunk fagymentes toronyóra olajat.

Előnyös fizetési feltételek.

AUTOMATIKUS VILLAMOS FELHUZÁSÚ TORONYÓRA.

Debrecen szab. kir. város Világítási Vállalata.

Elvállalja: légszesz- és villamos berendezések elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési és főzési célokra. A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petróleumnál. Gázzal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával.

Gázfűtés kandallók és fürdőkályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak.

Villamos motor legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon.

Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pirszén (koks) porosz kőszén.

Fekete kőszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére.

Első minőségű ammoniak sulphat (legbecsesebb nitrogénlégenny tartalmú műtrágya.)

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben

Piac-utca 81-ik szám alatt.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál:

az Igazgatóság.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

Gyári és igazgatósági telefon: 74. Városi üzlet telefon: 90.